

Justitiedepartementet

Remissvar över promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:1 – Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap

Ju2025/00667

Institutet för mänskliga rättigheter (institutet) yttrar sig över **promemorian med kompletterande förslag till SOU 2025:1 – Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap**. Yttrandet sker inom ramen för institutets uppgift att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i våra grundlagar och för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter. Institutet har även en särskild roll som oberoende nationell mekanism enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen).

Övergripande synpunkter

I promemorian presenteras alternativa förslag till det som lagts fram i utredningen av betänkande SOU 2025:1. Institutet för mänskliga rättigheter ställer sig kritiskt till förfarandet där det under remisstiden presenteras ett nytt förslag som går emot det som presenterats av utredningen. Det leder till ett otydligt och oöversiktligt förfarande. Det försvårar remissinstansernas arbete.

Vi är även kritiska till att förslag läggs fram innan dess att remisstiden på betänkandet 2025:1 gått ut och de synpunkter som framförts under remissförfarandet hanterats och analyserats. Det skapar en föreställning om att det inte läggs så stor vikt vid remissförfarandet när förslag utarbetas.

Synpunkter på förslaget

3 Självförsörjande som krav för svenskt medborgarskap

Institutet för mänskliga rättigheter har i remissvar till utredningen Skärpa krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1) avstyrkt förslaget om att införa ett krav på försörjning. I remissvaret uttrycker vi att ett försörjningskrav för medborgarskap skulle riskera leda till att marginaliserade grupper skulle få det mycket svårare att förvärva medborgarskap och därmed inte få tillgång till de rättigheter som ett medborgarskap innebär. Vi har även tidigare uttryckt oro för att det är en ordning som riskerar att slå särskilt hårt mot personer som kan ha svårt att etablera sig på den öppna arbetsmarknaden, det har tidigare exempelvis handlat om kvinnor med migrationsbakgrund och personer med funktionsnedsättning.¹

Promemorians förslag innebär en höjning av försörjningskravet till att istället för att det ska uppgå till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön ska det som lägst uppgå till tre inkomstbasbelopp före avdrag för preliminärskatt per år. Dessutom förslås det i promemorian att färre inkomster ska kunna inräknas i försörjningskravet. Till skillnad från det förslag som lämnas i betänkandet SOU 2025:1 föreslås att arbetslöshetsersättning eller ersättning som lämnas vid deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program inte får beaktas vid beräkningen av årsinkomsten.

Förslaget i promemorian kommer ytterligare försvåra för enskilda att förvärva ett medborgarskap. Det kommer framförallt att försvåra för de som står långt från arbetsmarknaden och kan därmed riskera att drabba vissa grupper hårdare, exempelvis kvinnor med invandrarbakgrund och personer med funktionsnedsättning. Den indirekta diskriminering förslaget kan leda till kan riskera att stå i strid med principen om icke-diskriminering i artikel 5 i 1997 års konvention. Medborgarskapsregler ska enligt principen om icke-diskriminering

¹ Se bl.a. Kompletterande information till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Inför den andra och tredje granskningsprocessen avseende Sverige 2024, Institutet för mänskliga rättigheter remissvar Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl, Dnr 1.1.2-105/2023.

inte innebära eller omfatta någon praxis liktydig med diskriminering på grund av kön, religion, ras, hudfärg eller nationell eller etnisk härkomst.

Vi **avstyrker** mot den bakgrunden de förslag som presenteras i promemorian.

Ärendets handläggning

Detta remissvar har beslutats av direktören Fredrik Malmberg och föredragits av biträdande utredare Alina Anderberg. I den slutliga beredningen har även ställföreträdande direktör Charlotte Palmstierna, enhetschef Eva Glückman och utredare Anna Rosenmüller Norlander deltagit.

Fredrik Malmberg, direktör